

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

SZOLNOKI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY

Iktatószám: JN-07/55/00922-2/2018.

Tárgy: Károsító helyzet-jelentés

Melléklet: -

Ügyintéző: Vincze Katalin

Telefon: 20/434-7679

Jász-Nagykun-Szolnok megye növény-egészségügyi helyzetkép

2018. 04. 01. - 2018. 04. 15. között

Időjárás: Április első dekádjában megérkezett a tavasz. A napos órák száma és a hőmérséklet megemelkedett. Az éjszakai legalacsonyabb hőmérséklet 6-10 °C között alakult, míg a nappali legmagasabb hőmérséklet elérte a 18-20 °C-ot is. Zivatar csak néhol alakult ki, de számottevő csapadékot nem hozott. A vegetáció ugrásszerűen beindult.

Fenológiai állapotok (04. 01. - 04. 15.):

- **Őszi kalászosok (őszi búza, őszi árpa, tritikále):** szárba szökkenés kezdete, 1 szárcsomós állapot
- **Kukorica:** vetés
- **Napraforgó:** vetés
- **Őszi káposztarepce:** virágzás kezdete
- **Lucerna:** 30cm növedék
- **Szőlő:** 3-10 cm hajtás
- **Gyümölcsösök:** virágzás

Károsítóhelyzet:

- **Őszi kalászosok (őszi búza, őszi árpa, tritikále):** A idő felmelegedésével a gabona állományok ugrásszerű növekedése volt megfigyelhető. Ahol a tápanyag kijuttatás

készt a talajok nagy nedvesség tartalma miatt, ott az állományok fejlődése lassú és vontatott, a víznyomott területeken sárgul.

Az állományok alsó levélemelein megjelentek a levélfoltosság tünetei (pl.: Pirenoforás levélfoltosság - *Pyrenophora graminea*, *Pyrenophora teres*, *Pyrenophora tritici-repentis*, Lisztharmat: *Blumeria graminis*, Szeptóriás levélfoltosság - *Septoria tritici*). A dekád első felében kialakuló borongós idő, valamint az eső szitálások, kedveztek ezeknek a gombabetegségeknek, így a kórokozók fertőző telepei a felsőbb levélemeleteken is megtalálhatóak. Ha az időjárás továbbra is meleg, csapadékos lesz, akkor számítani kell ezeknek a betegségeknek a további fertőzésére. A fertőzések későbbi erősödésének megelőzése érdekében a védekezést szükséges mekezdni, főleg azokon a területeken, ahol betegségekkel szemben fogékony fajtát vetettek, illetve sűrű az állomány, továbbá a mély fekvésű, nehezen felszáradó területeken.

A táblákban tömegesen megtalálhatók a kora tavaszi gyomnövények (pl.: T1 pl.: Veronika fajok - *Veronica sp.*, Tyúkhúr - *Stellaria media.*, Árvacsalán fajok - *Lamium sp.*, T2 pl.: Ragadós galaj - *Galium aparine*, Szarkaláb fajok - *Consolida sp.*), valamint tömeges a kora tavaszi, nyár elején csírázó gyomnövények kelése (pl.: T4 pl.: Napraforgó árvakelés - *Helianthus annuus*, G3 pl.: Aszat - *Cirsium arvense*, Aprószulák - *Convolvulus arvensis*). Ezek ellen a gyomszabályozás megkezdődött, a legtöbb helyen be is fejeződött a dekád közepére.

A telelőhelyeiket elhagyták a vetésfehérítő bogarak (veresnyakú árpabogár - *Oulema melanopus*, kéknyakú árpabogár - *Oulema lichenis*), de táblákba való betelepülésük még nem tömeges.

- **Tavaszi kalászosok (tavasz árpa, fénymag, zab):** Nagyon kis területen sikerült a tavaszi kalászosok elvetése. Az elvetett táblákon az állományok kelése szép és egyöntetű, talajból kiinduló betegség és kártevők kártétele nem figyelhető meg.
- **Őszi káposztarepce:** Az állományok jól teleltek, a tavaszi bőséges csapadékot a növények jól tudták hasznosítani, ebből kifolyólag a növények jól fejlettek, sok oldalhajtással rendelkeznek. Az áprilisban beköszöntött meleg, tavaszi időjárás hatására virágzás robbanásszerűen beindult. A táblákat a méhek nagy tömegben látogatják.

A hasznos élő szervezetek mellett ugyanakkor a kártevők egyedszáma is megemelkedett az állományokban. A sárgatálak, és sárga ragadós lapcsapdák fogási

eredményei alapján a károsítók (pl.: nagy repceormányosokat - *Ceuthorrhynchus napi*, repceszár-ormányosokat - *Ceutorhynchus quadridens*, repcebecő-ormányosokat - *Ceutorhynchus assimilis*, repcefénybogárról - *Meligethes aeneus*, nagy repcebolha - *Psylliodes chrysocephala*, bundás bogarak - *Epicomites hirta*) egyedszámai elérik a védekezési küszöbértéket. A termelők a legtöbb helyen elkezdtek a védekezést. A védekezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a méhek védelmére, a kémiai védekezés során csak méhkímélő technológiát alkalmazva, vagy méhekre nem veszélyes szerekkel, az erre engedélyezett készítmények felhasználásával történhet! Ha a kártevők egyedszám nem indokolja a tábla szintű védekezést, akkor javasolt csak szegélykezelést alkalmazni.

- **Lucerna:** Az állományok növekedése intenzív. Az táblákban tömegesen figyelhető meg a pásztortáska - *Capsella bursa-pastoris*. Megjelentek a csipkézőbarkók (*Sitona* spp.) és a lucernabogár (*Phytodecta fornicata*), betelepülésükre fokozott figyelmet kell fordítani. A mezei pocok (*Microtus arvalis*) és a hörcsög (*Cricetus cricetus*) észlelési szinten jelentkezett.
- **Kapás kultúrák (napraforgó, kukorica):** A megyében gőzerővel zajlik a kapás kultúrák vetésének előkészítése, és vetése. A napraforgó vetése szinte mindenhol elkezdődött, a kukorica vetése is zajlik helyenként. A belvizesebb területeken a vetést nagyban hátráltatja, hogy a területek egy része még csak most szárad fel, így a talaj előkészítést és a vetést csak a felszáradt területeken tudták befejezni. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a felszáradó táblákon erőteljes a gyomosodás, nehéz jó magágyat készíteni. Azokon a területeken, ahol rossz a talajszerkezet a preemergens gyomirtási technológia alkalmazása nem javasolt, a kelő gyomnövények ellen posztemergens kezelést érdemes alkalmazni.
- **Csonthéjasok:** A csonthéjasok virágzás végén járnak. A moniliás betegség (kórokozó: *Monilia laxa*) kialakulásának kedvezőek a környezeti feltételek így érdemes a megelőzésre figyelni. Őszibarackban már megjelentek a tafrinás (*Taphrina deformans*) betegség első tünetei, az ellene történő fungicides kezelések jelenleg is zajlanak. A levéltetvek már az első leveleken megjelentek a április közepén.

- **Almatermésűek:** Az ültetvényekben megkezdődött a virágzás. Az almatermésűek tűzelhalás betegségét okozó *Erwinia amylovora* baktérium fertőzéséhez a hőmérsékleti értékek még nem voltak kedvezőek. A fogékony fajtákon a Lisztharmat - *Podosphaera leucotricha* primer tüneti megjelentek.
- **Szőlő:** Az ültetvényekben megkezdődött a hajtások növekedése. Jelentős kórokozó és kártevő kártétel nem figyelhető meg.

Szolnok, 2018. április 21.

Polgár Viktória sk.
osztályvezető